

Сумна сторінка в історії України і Польщі

До 85-ої річниці депортації поляків до Архангельської області

Безцінним у процесі збереження історичної пам'яті є дотримання історико-документальної правди. Доля депортованих поляків – це частина спільної історії Польщі і України, події переплетені настільки, що важко говорити про минуле окремо й це не підлягає забуттю. Дослідження драматичних сторінок процесу депортації, яку проводили за етнічною ознакою, це не лише поштовх до розуміння минулого, а й важливий елемент побудови національної свідомості.

11 березня 2025 року у Польській медичній бібліотеці імені Збігнева Реліги при Національній науковій медичній бібліотеці України відбувся захід, приурочений до 85-ї річниці депортації поляків до Архангельської області у лютому 1940 року. Були присутні представники польських громадських організацій, історики, громадські діячі і всі, хто цікавиться історією Польщі й, зокрема, темою репресій та депортацій.

Серед шановних гостей – віцеконсул Посольства Республіки Польща в Україні пані Анна Баб'як-Овад, голова Спільки поляків України пані Леся Єрмак, головна редакторка газети «Dziennik Kijowski» пані Анжеліка Плаксіна, директорка Польського дому у Києві пані Марія Сівко, президентка Київського польського культурно-освітнього товариства ім. Адама Міцкевича пані Валентина Дашковська, українсько-польський художник пан Богдан Родюк-Че-

кан, який у своїй творчості звертається до теми ідентичності, пам'яті й культурної спадщини, заступник голови Дніпровської районної в місті Києві державної адміністрації Олександр Плясецький та інші.

Ведучі зібрання – пані Євгенія Устенко, директорка Центру полоністики й пані Катерина Скочеляс, віце-президентка Дому Полонії у Києві, секретарка Ради СПУ – подякували учасникам за присутність, шанобливе ставлення до пам'яті депорто-

ваних поляків і підкреслили, що цей злочин є частиною спільної історії Польщі й України, яку треба пам'ятати та поширювати інформацію про неї.

З доповіддю «Доля поляків, депортованих до Архангельської області в лютому 1940 року» виступив пан Анджей Амонс – полковник юстиції у відставці, історик, який займається темою депортації поляків. У виступі йшлося про трагічні моменти виселення людей з рідних домівок, важкі умови життя депортованих в Архангельській області. Пан Анджей має родинну історію про ті важкі часи, драматичні події торкнулися переслідування його близьких. Він поділився особистими роздумами й досвідом дослідження місць поховань жертв сталінських репресій, представив

унікальні документи, світліни і спогади тих, хто вижив, показав нелюдські умови життя та важку працю депортованих. Також наголосив, що дуже важливо відновити історичну справедливість, незважаючи на те, що минуло так багато років.

Голова Спільки поляків України пані Леся Єрмак у своєму виступі підкреслила важливість співпраці польських організацій у збереженні пам'яті долі поляків на Сході і висловила вдячність організаторам й учасникам заходу. Зокрема, пані Леся Єрмак вручила подяку Тетяні Анатоліївні Остапенко, в.о. генерального директора Національної наукової медичної бібліотеки України, за співпрацю та підтримку польської культури, історії і традицій.

Пані віцеконсул Посольства Республіки Польща в Україні Анна Баб'як-Овад подякувала пану Амонсу за цікаві детальні дослідження трагічних подій минулого і особистий вклад у вивчення історії депортації, підкреслюючи, що такі свідчення є безцінними в процесі збереження історичної пам'яті.

Великий інтерес у присутніх викликала література, представлена на книжковій тематичній виставці «85. Rocznica deportacji polaków na Sybir». Учасники за-

ходу мали нагоду ознайомитись з документами про драматичні події минулого, які охоплюють період чотирьох хвиль депортації поляків у 1940–1941 роках.

Також серед представлених видань особливу увагу привернули книги Анджея Амонса про жертв політичних репресій, роковини катинського злочину, биківнянську трагедію: «Биківнянська трагедія», «Репресовані прокурори в Україні» та інші видання з фонду Польської медичної бібліотеки.

Тема історії депортації та доля депортованих особливо актуальна і в сучасних подіях, коли багато людей в Україні вимушені були залишити свої домівки й переживають примусове переміщення. Вшанування пам'яті роковин депортації поляків відбулося у затишній атмосфері, присутні спілкувалися і ділилися своїми враженнями.

**Головна бібліотекарка
ННМБ України
Ірина Погорельська**